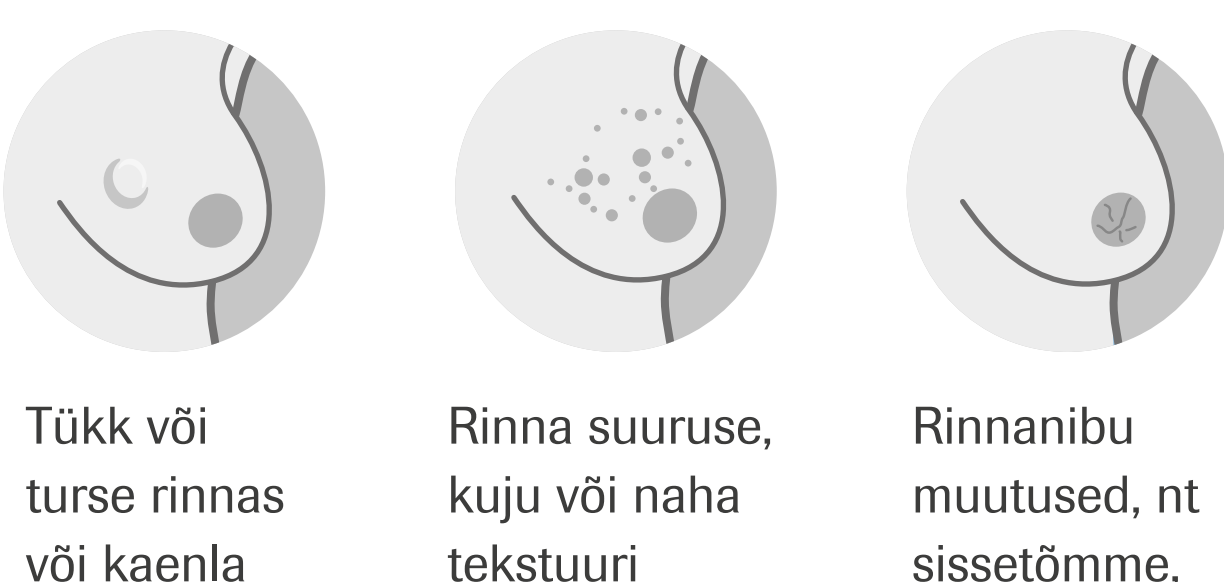

Diagnoosist ravini: rinnavähist arusaamine

DIAGNOOS
Igal aastal öeldakse ülemaailmselt umbes 1,67 miljonile inimesele, et neil on rinnavähk!

NÄHUD ON JÄRGMISED²

Tükk või turse rinnas või kaenla all

Rinna suuruse, kuju või naha tekstuuri muutused

Rinnanibu muutused, nt sissetõmme, lõõve või eritis

Varajases staadiumis rinnavähk (eBC)

Kaugelearene nud rinnavähk (aBC)

DIAGNOOS

Tähtis on kindlaks teha rinnavähi tüüp ja staadium. Sellest lähtuvad raviotsused ja prognoos:

- **Staadium**
Rinnavähi arenedes (levides) muutub prognoos halvemaks. Tähtis on varajane diagnoosimine ja ravi³
- **Tüüp**
Erinevatel kasvajatüüpidel on erinev bioloogiline käitumine ja prognoos, nt HER2-positiivne rinnavähk on agressiivne. Ravi puudumisel on see seotud väiksemate ellujäämisvõimaluste ja haiguse kiirema süvenemisega kui teised rinnavähi tüübid⁴

RINNAVÄHI TÜÜBID

Rinnavähi saab liigitada kolmeks tüübiks spetsiifiliste retseptorite (valkude) ebanormaalse koguse olemasolu põhjal kasvajakude pinnal.⁵

- **80% Hormoonretseptor (HR)-positiivne**
Liiga palju östrogeeni (ER) retseptoreid ja/või progesteroni (PR) retseptoreid
- **20% Inimese epidermaalse kasvufaktori retseptor 2 (HER2)-positiivne**
Liiga palju HER2 retseptoreid
- **10–20% Kolmiknegatiivne rinnavähk (TNBC)**
Puuduvad ebanormalses koguses ER, PR või HER2 retseptorid

aBC

~40% diagnoositakse kaugelearenenud rinnavähina (aBC; vähk on levinud teistesse kehaosadesse)³

eBC

~60% diagnoositakse varajases staadiumis rinnavähina (eBC; vähk ei ole levinud rinnast ja/või lümfisõlmedes kaugemale)³

eBC RAVI Eesmärk: tervenemine

- **Ravi enne operatsiooni (neoadjuvantravi)⁷**
  - Viib kasvaja kahanemiseni
  - Muudab opereerimise lihtsamaks või võimalikuks
  - Võib võimaldada rinda säästvat operatsiooni
- **Operatsioon⁸**
  - Põhiline eBC ravi
  - Võimalikud protseduurid
    - Ainult tüki eemaldamine (lumpektoomia)
    - Rinnast umbes 1/4 eemaldamine (kvadrantektoomia)
    - Kogu rinna eemaldamine (mastektoomia)
- **Ravi pärast operatsiooni (adjuvantravi)⁷**
  - Hävitab potentsiaalselt allesjäänud vähirakud
  - Vähendab vähi taastekke võimalust

Neoadjuvant- ja adjuvantravi võimalused võivad olla järgmised:

- **SIHTMÄRKRAVI**
- **KEMOTERAAPIA**
- **HORMOONRAVI**
- **KIIRITUSRAVI**

Pärast ravi tehakse enamikele patsientidele regulaarselt mammogrammid (röntgenülevõtted rindadest), et kontrollida võimalike vähi taastekke ilmingute suhtes

eBC RAVI Eesmärk: tervenemine

eBC JÄRELKONTROLL

EXIT

Isegi pärast ravi ~1/3 alguses eBC diagnoosi saanud patsientidest tekib aBC⁹

Vaja võib olla mitmeid ravimeid, et:

- võidelda haigusega
- leevendada sümptomeid
- tasakaalustada kõrvaltoimeid

aBC ravi Eesmärk: aidata patsientidel kauem elada, säilitades nii palju kui võimalik elukvaliteedi

SÜMPTOMID¹⁰

aBC sümptomid võivad erineda sõltvalt sellest, kuhu vähk on levinud. Mõned aBC-ga sageli seotud sümptomid võivad olla:

- **TUGEV SÜVENEV LUUVALU**
- **KÕHUVALU JA ISUTUS**
- **SÜVENEV PEAVALU, IIVELDUS JA OKSENDAMINE**
- **VALU RINDKES, KÕHA JA HINGELDUS**

RAVIOTSUSED PÕHINEVAD:

- ✓ HAIGUSTUNNUSTEL JA PATSIENDI OMADUSTEL
- ✓ EELNEVALT SAADUD RAVIL
- ✓ PATSIENDI JA ARSTI EELISTUSEL

- aBC esimest ravi nimetatakse „esmaajaliku raviks“
- Kui esialgne ravi toime kaob ja vähk süveneb, määratakse patsientidele uus raviskeem („teise liini ravi“)
- Vähi süvenedes võivad patsiendid saada täiendavaid ravilaine

1. World Health Organization: http://publications.cancerresearchuk.org/downloads/product/CS_REPORT_WORLD.pdf [Accessed October 2015]
 2. Breast Cancer Now: <http://breastcancer.org/about-breast-cancer/what-are-the-signs-and-symptoms-of-breast-cancer> [Accessed October 2015]
 3. SEER: <http://seer.cancer.gov/statfacts/html/breast.html> [Accessed October 2015]
 4. Dawood S, et al. J Clin Oncol 2010;28:192-98
 5. WebMD: <http://www.webmd.com/breast-cancer/breast-cancer-types-er-positive-her2-positive> [Accessed October 2015]
 6. Wolff AC and Davidson NE. Curr Treat Options Oncol 2000; Aug;1(3):210-20
 7. Jon Hopkins: http://www.hopkinsmedicine.org/breast_center/treatments_services/medical_oncology/neoadjuvant_adjunct_chemotherapy.html [Accessed October 2015]
 8. CRUK: <http://www.cancerresearchuk.org/about-cancer/types/breast-cancer/treatment/surgery/types-of-breast-cancer-surgery> [Accessed October 2015]
 9. O'Shaughnessy. Oncologist 2005; 10 (suppl 3): 20-29
 10. Metastatic Breast Cancer: <http://www.nationalbreastcancer.org/metastatic-breast-cancer> [Accessed October 2015]